

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Διεθνές Δίκαιο

Ιεράρχηση διεθνών κανόνων

Παναγιώτης Γρηγορίου

Τμήμα Κοινωνιολογίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ιεράρχηση διεθνών κανόνων

Ο χάρτης των ηνωμένων εθνών στο άρθρο 103 ορίζει ότι σε σύγκρουση των υποχρεώσεων των κρατών μελών ως προς τον χάρτη και υποχρεώσεων από άλλη συμφωνία, υπερισχύουν οι υποχρεώσεις του χάρτη. Πέρα αυτής της περιπτώσεως, η ιεράρχηση των κανόνων εκδηλώνεται με τον θεσμό του *Jus cogens* του γενικού διεθνούς δικαίου. ΔΙΑΚΡΙΣΗ: οι κανόνες αναγκαστικού δικαίου (*Jus cogens* είναι απαραβίαστοι ενώ οι κανόνες ενδοτικού δικαίου (*Jus dispositivum*) επιτρέπουν αποκλείσεις κατά την βούληση των συμβαλλομένων.

Η Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου για το δίκαιο των συνθηκών δέχθηκε ότι υπάρχουν αρχές από τις οποίες δεν επιτρέπεται απόκλιση με συμφωνία μεταξύ των κρατών και ότι η απόκλιση συνεπάγεται ακυρότητα της συμφωνίας π.χ. παράνομη χρήση βίας, παραβίαση χάρτας του Ο.Η.Ε., δουλεμπόριο, πειρατεία, γενοκτονία. Πάντως πρέπει να σημειωθεί ότι δε βρέθηκε ασφαλές κριτήριο για το περιεχόμενο κανόνων αναγκαστικού δικαίου. Προβλέπεται προσφυγή στο διεθνές δικαστήριο αν δεν τελεσφορήσουν άλλες διαδικασίες π.χ. άρθρο 33 του χάρτη των ηνωμένων εθνών.

Στην υπόθεση *Barcelona Traction* το Διεθνές Δικαστήριο δέχθηκε ότι υπάρχουν εθιμικοί κανόνες από τους οποίους δεν νοείται απόκλιση με συνθήκη π.χ. δουλεμπόριο, επίθεση, φυλετικές διακρίσεις, παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Το δικαστήριο θεώρησε ότι πρέπει να γίνεται διάκριση των υποχρεώσεων των κρατών έναντι της διεθνούς κοινότητας και έναντι άλλων κρατών. Οι πρώτες είναι έναντι πάντων (*erga omnes*). Η παράβαση λοιπόν εθιμικού κανόνα *Jus cogens* νομιμοποιεί παρέμβαση κράτους, θεωρείται δηλαδή διεθνές έγκλημα. Στη συνδιάσκεψη της Βιέννης το 1969 για την κωδικοποίηση των συνθηκών, η Ε.Σ.Σ.Δ. πρότεινε σειρά κανόνων *Jus cogens* όπως: μη επίθεση, μη επέμβαση σε εσωτερικές υποθέσεις, κυρίαρχη ισότητα, αυτοδιάθεση των λαών και θεμελιώδεις αρχές άρθρα 1 και 2 του χάρτη των Η. Ε. Η πρόταση δεν υιοθετήθηκε, υπερψηφίστηκαν όμως δύο διατάξεις για την ύπαρξη κανόνων *Jus cogens* τα άρθρα 53 και 64. Σύμφωνα με το άρθρο 53 είναι άκυρος κάθε κανόνας ο οποίος, όταν ψηφίζεται, είναι αντίθετος σε κανόνα αναγκαστικό του γενικού διεθνούς δικαίου και

ο οποίος μόνο με νέο κανόνα ίδιου χαρακτήρα μπορεί να τροποποιηθεί. Κατά το άρθρο 64 αν δημιουργηθεί νέος αναγκαστικός κανόνας, κάθε συνθήκη αντίθετη σε αυτόν καθίσταται άκυρη και λήγει η ισχύς της. Οι κανόνες αναγκαστικού δικαίου δημιουργούν υποχρεώσεις *erga omnes*.